

Дослідження конкурентоспроможності туристичного ринку України

Обгрунтовано доцільність дослідження конкурентних переваг туристичного ринку на основі звітів Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ), щодо визначення індексу конкурентоспроможності країни у сфері подорожей і туризму (ІКПТ). Розглянуто та проаналізовано ІКПТ, а також його складові. Змодельовано туристичний профіль України за 2007-2011 рр. на основі середньоарифметичних бальних показників субіндексів та індексів конкурентоспроможності України за досліджуваний період. Подано та окреслено основні конкурентні переваги та недоліки туристичної конкурентоспроможності України в 2011 р.

Ключові слова: індекс конкурентоспроможності у сфері подорожей і туризму, туристичний профіль, конкурентні переваги, туристичний ринок, туризм.

Світова криза, наслідки якої торкнулися й України, проілюструвала, що багато секторів української економіки вичерпали свій потенціал. Країні необхідні нові точки економічного зростання, які стануть підґрунтям для наповнення бюджету та створення робочих місць. На думку багатьох експертів, туризм є тим сектором української економіки, потенціал якого ще досі не реалізовано і який зможе продемонструвати швидке зростання. Слід відзначити, що туристична індустрія охоплює біля третини світової торгівлі послугами. У багатьох країнах туризм складає значну частку ВВП, наприклад, частка туризму в економіці Хорватії становить 17%. Україна має великий туристичний потенціал завдяки унікальному географічному розташуванню і наявності різноманітних туристичних зон: від лижних курортів Карпат до чорноморських пляжів. Проте даний потенціал досі не реалізується повною мірою. Близько 20 мільйонів іноземців перетинають український кордон щорічно, але при цьому їхні середні витрати на території України становлять 200 дол. США на людину, а це удвічі менше, ніж до прикладу, у Росії, й утричі менше, ніж у Польщі [11]. Таким чином, можна впевнено констатувати, що розвиток туристичної галузі як виду економічної діяльності має всі передумови для того, щоб стати однією з опорних галузей економічного розвитку України.

Метою статті є дослідження особливостей туристичної конкурентоспроможності України в сучасних реаліях розвитку. Останнє дозволить виокремити: по-перше, фактори, що стимулюють та стримують конкурентоспроможність туристичної галузі України; по-друге, дозволить виокремити резервні шляхи покращення туристичної конкурентоспроможності країни.

Дослідженню та оцінці конкурентоспроможності туристичної сфери присвячені праці таких вчених, як М. Біль, М. Бойко, В. Гавран А. Гранберг, О. Гринькевич, В. Безугла, Л. Черчик [1-6]. Слід зауважити, що, незважаючи на ґрунтовний теоретичний та методологічний аналіз дослідження туристичної конкурентоспроможності, єдиної методології оцінки даного явища для країни не створено. Першочергово це спричинено тим, що більшість вчених зосереджує свою увагу на оцінці конкурентоспроможності туристичного продукту регіону [1; 4-5] або ж розглядає у своїх дослідженнях методики оцінки окремих аспектів, що впливають на розвиток туристичної конкурентоспроможності країни чи суміжних про-

цесів у межах інвестиційної привабливості [3]. На нашу думку, складність дослідження в загальному конкурентних переваг туристичної сфери країни зумовлена тим, що регіони кожної країни характеризуються відмінними чинниками туристичної привабливості. Але в сучасних реаліях, із зростанням ступеня впливу сфери туристичних послуг на світову економіку виникає обґрунтована необхідність у комплексному дослідженні конкурентних переваг туристичного ринку України.

Найдоцільнішим для досягнення поставленої мети, на нашу думку, буде застосування методики оцінки конкурентоспроможності країни на базі індексу конкурентоспроможності у сфері подорожей та туризму (ІКПТ), який розробляють експерти Всесвітнього економічного форуму у співпраці з представниками Booz & Company, Deloitte, Міжнародною асоціацією повітряного транспорту, Міжнародним союзом охорони природи, Всесвітньої туристичної організації і Всесвітньої Ради з подорожей і туризму. Індекс конкурентоспроможності країни у сфері подорожей і туризму складається з трьох субіндексів: законодавче регулювання у сфері подорожей та туризму; бізнес-середовище та інфраструктура у сфері подорожей та туризму; людські, культурні та природні ресурси кожної країни у сфері подорожей та туризму. Вони містять 14 груп підіндексів, які об'єднують 75 факторів, що характеризують різновекторні сторони розвитку сфери туризму (рис. 1) [10].

ІКПТ заслуговує детального аналізу, оскільки об'єднує різні групи показників, утворюючи комплексний синтетичний вимірник, який відображає взаємозв'язки між кількістю туристичних прибуттів та розвитком різних сфер економіки та суспільства. Узагальнюючи, слід зауважити, що використання звітів ВЕФ щодо визначення ІКПТ для аналізу конкурентоспроможності туристичної галузі України є доцільним, бо базується на таких перевагах:

- методика визначення ІКПТ заснована на впливі сукупності трьох субіндексів, кожен з яких має різне спрямування на туризм;
- ця методика дає можливість превентивно визначати системоутворюючі фактори розвитку туризму з урахуванням світових тенденцій та своєчасно розробити превентивні заходи коригування для забезпечення конкурентоспроможності туризму в країні;

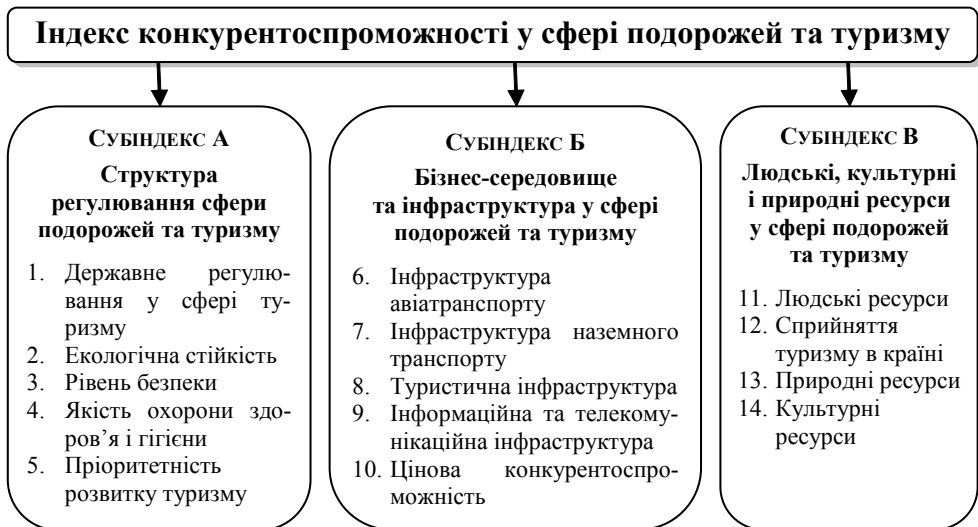

Рис. 1. Складові індексу конкурентоспроможності у сфері подорожей та туризму (ІКПТ)

- ІКПТ відображає два аспекти: об'єктивний – здатність національних туристичних підприємств виконати взяті на себе конкретні зобов'язання перед споживачами туристичних послуг; суб'єктивний – здатність вселити впевненість у виконанні цих зобов'язань [2, с. 38];
- методика є універсальною, оскільки застосовується незалежно від розмірів порівнювальних країн. Таким чином, це уможлиблює застосування методології ВЕФ і для регіональних досліджень. [2, с. 39];
- ІКПТ є систематизованим та агрегованим показником, що ґрунтується на цільній системі збалансованих показників, що обумовлює комплексний підхід до прогнозування, планування, організації, регулювання й контролю в управлінні туристичною індустрією.

Таким чином, керуючись мотивацією визначення особливостей розвитку та можливостями покращення туристичної конкурентоспроможності на міжнародному ринку, ми проаналізували рейтингові оцінки ІКПТ за 2007–2011 рр. (за винятком 2010 р., оскільки за даний період дослідження не проводилося). Як наслідок, у процесі дослідження ми систематизували результати, подані у таблицях 1–4. Таким чином, у 2011 р. в рейтингу конкурентоспроможності у сфері подорожей і туризму оцінювалося 139 країн. За показником ІКПТ Україна спустилась на вісім позицій порівняно з 2009 р.: із 77 на 85 (між Гватемалою та Намібією). В європейському регіоні Україна випередила тільки Вірменію, Боснію і Герцеговину та Молдову. Причинами такої ситуації вітчизняні туроператори вважають брак інформації про Україну за кордоном, завищеної вартості харчів та житла, малорозвинену інфраструктуру та відсутність належної кількості фахових екскурсоводів. Найбільшу питому вагу у загальному ІКПТ України в 2011 р. відіграє субіндекс А. Натомість, найменшу питому вагу відзначаємо для субіндексу В. (табл. 1). Якщо дивитися в ретроспективу, то порівняно з 2007 р. ситуація

Таблиця 1

Динаміка та особливості ІКПТ та його субіндексів для України за 2007-2011 рр.

Роки	Загальний ІКПТ		ІКПТ країни-лідера	Відсоток відставання від лідера, %	Субіндекс А. Структура регулювання		Відсоток в загальному ІКПТ, %	Відсоток відставання від лідера за субіндексом А, %
	Ранг	Бали			Ранг	Бали		
2007	78	3,89	5,66	-31	76	4,01	34	-31
2008	77	3,76	5,63	-33	59	4,53	40	-24
2009	77	3,84	5,68	-32	62	4,66	41	-23
2011	85	3,83	5,68	-33	64	4,63	40	-23
Роки	Субіндекс Б. Бізнес-середовище та інфраструктура		Відсоток в загальному ІКПТ, %	Відсоток відставання від лідера за субіндексом Б, %	Субіндекс В. Людські, культурні та природні ресурси		Відсоток в загальному ІКПТ, %	Відсоток відставання від лідера по субіндексу В, %
	Ранг	Бали			Ранг	Бали		
2007	73	3,21	28	-44	89	4,45	38	-24
2008	78	3,24	29	-42	100	3,51	31	-37
2009	72	3,37	29	-39	103	3,5	30	-38
2011	76	3,53	31	-37	118	3,33	29	-39

* Склад автор на основі [7-10].

суттєво змінилася. Відбулося покращення у сфері регулювання туризму та значне погіршення оцінки іноземними експертами вітчизняного людського, культурного та природного потенціалу. Щодо останнього, то така ситуація викликана в першу чергу погіршенням у показниках ставлення населення до іноземних відвідувачів та якості природного середовища.

Проаналізуємо детальніше особливості змін підіндексів туристичної конкурентоспроможності України (табл. 2 та табл. 3). За показником «державне регулювання у сфері туризму» темп приросту був від'ємний. Це викликано низькими позиціями у дотриманні прав власності (135 місце); заохоченні прямих іноземних інвестицій (128 місце). Варто зауважити, що негативна оцінка загального ставлення до іноземних інвесторів впливає на залучення інвестицій в туристичний сектор економіки України.

Що стосується підіндексу «екологічна стійкість», то у 2011 р. Україна зайняла 88 позицію, що на 9 позицій нижче, ніж у 2009 р. Така ситуація спричинена тим, що за прозорістю й стабільністю правової бази щодо регулювання використання природних ресурсів та за суворістю норм щодо охорони довкілля країна займає відповідно 133 та 127 місце у світі. Таким чином, можна говорити про те, що створення нових інфраструктурних об'єктів та експлуатація вже створених відбувається без врахування шкоди навколишньому середовищу й раціональному використанню природних ресурсів.

Конкурентоспроможність сфери туризму країни безпосередньо залежить від забезпечення фізичної безпеки туристів, від рівня захисту їхнього життя, здоров'я та майна. Рівень безпеки в Україні є низьким – 82 позиція у 2011 р. Останнє викликано недостатньою надійністю служб правоохоронних органів (122 позиція), а також значною кількістю аварій на дорогах – 88 місце у світі.

Своєю високою 17 позицією за якістю охорони здоров'я та гігієни у 2011 р. Україна завдячує третьому місцю в світі за кількістю лікарняних ліжок на душу населення і 30 місцю за кількістю лікарів на душу населення.

Пріоритетність розвитку туризму в країні перебуває на одному з останніх місць (101 позиція), цим можна пояснити 85 місце в загальному рейтингу ІКПТ України. Таким чином, непослідовні дії уряду щодо розвитку туризму призвели до того, що бренд України як туристичної держави опинився на 120 місці у 2011 р., а 130 місце за показником «державні пріоритети щодо розвитку туризму» взагалі відкрили десятку найгірших країн. Слід відзначити, що завдяки значним бюджетним асигнуванням на підготовку до Євро-2012, наша країна за показником «витрати державного бюджету на туристичну галузь» посідає 38 місце, що покращує комплексну оцінку підіндексу «пріоритетність розвитку туризму».

Щодо рейтингового показника за розвитком інфраструктури авіатранспорту Україна посідає 93 місце. Варто відзначити, що вже п'ятий рік поспіль бальна оцінка України за цим підіндексом є вкрай низькою. У 2011 р. вона становить 2,6 бала. Такий низький показник повинен стати поштовхом для її модернізації та покращення міжнародної авіамережі України.

Щодо інфраструктури наземного транспорту, то у 2011 р. Україна зайняла 74 місце порівняно з 72 місцем у 2009 р., але слід відзначити позитивний приріст за бальним показником. Основною проблемою, що стримує ріст даного підіндексу залишається вкрай низька якість доріг – 4 місце з кінця серед 139 країн світу.

За розвитком туристичної інфраструктури Україна у 2011 р. вийшла на 53 позицію, темп приросту порівняно з 2009 р. був додатний і становив 19,4%. Основною слабкою ланкою даного показника є кількість готельних номерів країни – за ним наша країна перебуває на 113 місці.

Таблиця 2

Динаміка змін та особливості підіндексів туристичної конкурентоспроможності України за 2007–2011 рр.

Роки	Субіндекс А. Структура регулювання сфери подорожей та туризму									
	Державне регулювання у сфері туризму		Екологічна стійкість		Рівень безпеки		Якість охорони здоров'я і гігієни		Пріоритетність розвитку туризму	
	Ранг	Значення	Ранг	Значення	Ранг	Значення	Ранг	Значення	Ранг	Значення
2007	88	3,99	109	3,04	73	4,23	39	5,55	90	3,25
2008	100	3,72	83	4,23	93	4,53	17	6,4	96	3,76
2009	104	3,8	79	4,31	86	4,74	18	6,44	87	4,03
2011	107	3,78	88	4,24	82	4,54	17	6,51	101	4,06
Темп приросту у звітному році до попереднього										
2009/2011	-3	-0,53	-9	-1,62	4	-4,22	1	1,09	-14	0,74
Середнє значення										
2009/2011	100	3,82	90	3,96	84	4,51	23	6,23	94	3,78
Роки	Субіндекс Б. Бізнес-середовище та інфраструктура									
	Інфраструктура авіатранспорту		Інфраструктура наземного транспорту		Туристична інфраструктура		Інформаційна та телекомунікаційна інфраструктура		Цінова конкурентоспроможність	
	Ранг	Значення	Ранг	Значення	Ранг	Значення	Ранг	Значення	Ранг	Значення
2007	87	2,56	67	3,39	75	2,56	64	2,56	37	4,89
2008	98	2,44	84	3,24	62	3,54	52	3,06	115	3,94
2009	94	2,57	72	3,32	55	3,71	51	3,37	116	3,88
2011	93	2,6	74	3,41	53	4,43	68	3,25	119	3,95
Темп приросту у звітному році до попереднього										
2009/2011	1	1,17	-2	2,71	2	19,4	-17	-3,56	-3	1,8
Середнє значення										
2009/2011	93	2,54	74	3,34	61	3,56	59	3,06	97	4,17
Роки	Субіндекс В. Людські, культурні і природні ресурси									
	Людські ресурси		Сприйняття туризму в країні		Природні ресурси		Культурні ресурси		Природні та культурні ресурси	
	Ранг	Значення	Ранг	Значення	Ранг	Значення	Ранг	Значення	Ранг	Значення
2007	73	5	46	5,21					118	3,12
2008	80	4,87	62	4,83	104	2,39	84	1,95		
2009	68	5,07	66	4,74	112	2,4	88	1,79		
2011	68	4,88	117	4,23	119	2,31	86	1,9		
Темп приросту у звітному році до попереднього										
2009/2011	0	-3,75	-51	-10,76	-7	-3,75	2	6,1		
Середнє значення										
2009/2011	72	4,96	73	4,75	112	2,37	86	1,88		

* Склад автор на основі [7-10].

Щодо оцінки інформаційної та телекомунікаційної інфраструктури, то у 2011 р. Україна посіла 68 місце, причому за кількістю користувачів мобільними телефонами країна перебуває на 37 місці у світі.

Таблиця 3

Основні конкурентні переваги та недоліки туристичної конкурентоспроможності України в 2011 р.**

Основні конкурентні переваги			Основні конкурентні недоліки		
Позиція	Показник	Ранг	Позиція	Показник	Ранг
2,05	Концентрація твердих часток у повітрі	27	1,01	Право власності іноземних компаній у країні	121
4,01	Концентрація лікарів	30	1,02	Дотримання прав власності	135
4,04	Кількість лікарняних ліжок	3	1,03	Заходи щодо регулювання прямих іноземних інвестицій	128
5,02	Витрати державного бюджету на тур, галузь	38	2,01	Суворість норм щодо охорони довкілля	127
6,02	Доступність внутрішніх місце-кілометрів*	43	2,02	Здійснення екологічного регулювання	128
6,06	Кількість внутрішніх авіаліній	31	2,03	Прозорість і стабільність правової бази щодо регулювання використання природних ресурсів	133
7,02	Якість залізничної інфраструктури	25	3,02	Надійність служб правоохоронних органів	122
7,04	Мережа наземного транспорту	37	5,01	Державні пріоритети щодо розвитку туризму	130
8,02	Присутність головних компаній з оренди автотранспорту	40	5,03	Ефективність маркетингової політики та просування бренду у сфері туризму	120
8,03	Кількість банкоматів, що приймають картки Visa	30	6,07	Міжнародна авіатранспортна мережа	117
9,03	Телефонні лінії	45	7,01	Якість дорожнього покриття	136
9,05	Кількість користувачів мобільними телефонами	37	8,01	Кількість готельних номерів	113
10,02	Паритет купівельної спроможності	13	10,03	Ефективність системи оподаткування в країні	136
10,04	Ціни на пальне	49	10,05	Цінова політика у готельному господарстві	115
11,02	Ліцензована середня освіта	48	12,02	Ставлення населення до іноземних відвідувачів	127
11,06	Практика найму та звільнень	18	12,03	Тривалість ділових рекомендованих поїздок	117
13,01	Кількість природних пам'яток світової спадщини	43	13,03	Якість природного середовища	133

* Спеціальний термін, що використовується в статистиці авіапольотів. Перше доступне місце кілометр – це переліт одного пасажирського місця на відстань, що дорівнює одному кілометру.

** Склав автор на основі [7-10].

Цінова конкурентоспроможність туристичної сфери України є досить низькою. Так, у 2007 р. країна займала 37 місце, а за останні п'ять років цей показник по-

Таблиця 4

Туристичний профіль України за 2007-2011 рр.*

Субіндекси та підіндекси туристичної конкурентоспроможності	Шкала оцінювання						
	1	2	3	4	5	6	7
1. Структура регулювання сфери подорожей та туризму				4,46			.....
1.1. Державне регулювання у сфері туризму			3,82				.....
1.2. Екологічна стійкість			3,96				.....
1.3. Рівень безпеки				4,51			.....
1.4. Якість охорони здоров'я і гігієни						6,23	.....
1.5. Пріоритетність розвитку туризму			5,78				.....
2. Бізнес-середовище та інфраструктура			3,34				.....
2.1. Інфраструктура авіатранспорту		2,54					.....
2.2. Інфраструктура наземного транспорту			3,34				.....
2.3. Туристична інфраструктура			3,56				.....
2.4. Інформаційна та телекомунікаційна інфраструктура			3,06				.....
2.5. Цінова конкурентоспроможність				4,17			.....
3. Людські, культурні та природні ресурси			3,7				.....
3.1. Людські ресурси				4,96			.....
3.2. Сприйняття туризму в країні				4,75			.....
3.3. Природні ресурси			2,37				.....
3.4. Культурні ресурси	1,88						.....
Сукупний рейтинг			3,83				.....

Умовні позначення:

..... Ідеальний профіль

* Склад автор.

гіршувався, і вже у 2011 р. Україна опинилася на 119 місці. Це пояснюється завищеними цінами на готельні послуги, а також збільшенням податкового тиску.

За оцінкою якості людських ресурсів у 2011 р. Україна залишилась, як і у 2009 р., на 68 місці. Слід зазначити, що темп приросту був від'ємним і становив -3,75% порівняно з 2009 р. У першу чергу це викликано зниженням якості рівня освіти: з 40 місця у 2009 р. на 56 у 2011 р.

Найвідчутніше впав рейтинг України за сприйняттям туризму в країні. Таким чином, у 2011 р. він опустився на 51 пункт порівняно з 2009 р. (2009 р. – 66 місце, 2011 р. – 117 місце), що пов'язано з погіршенням ставлення населення до іноземних туристів та зниженням культурної програми ділових поїздок.

За оцінкою стану природних ресурсів Україна у 2011 р. зайняла 119 місце. Це на 7 пунктів нижче, ніж у 2009 р., що пояснюється погіршенням якості охорони навколишнього середовища. Тому пріоритетним завданням повинен бути розвиток сектору на більш екологічно стійкій основі, враховуючи важливість якості навколишнього середовища для потенційних курортів України та гірського туризму.

Культурні ресурси України у 2011 р. перебували на 86 позиції, що на 2 пункти краще порівняно з 2009 р. Таким чином, міжнародні експерти розвіяли ілюзії і з приводу багатого людського, культурного і природного потенціалу нашої країни. За цим субіндексом Україна посіла 118 місце. Проте, важливо зауважити, що такий низький показник викликаний не відсутністю природних та культурних ресурсів, а несанкціонованим їхнім використанням.

Підсумовуючи, слід зазначити, що в рейтингу наголошується, що хоча європейський регіон в цілому відкритий для торгівлі і переміщення людей, деякі країни відстають. Серед останніх згадані Боснія і Герцеговина та Україна. Для порівняння: Росія посідає в рейтингу 59-е місце, Грузія – 73-є, а трійку лідерів склали Швейцарія, Німеччина і Франція [10]. У цілому дані дають змогу об'єктивно оцінити сильні та слабкі сторони туристичної індустрії України, а також виокремити конкурентні переваги та недоліки країни (табл. 3). За даним звіту ВЕФ у 2011 р. бальна оцінка ІКПТ України становить 3,83. Це на 33% менше від першого рейтингового місця Швейцарії (5,68 бала) і на 50% більше від останнього 139 місця (Чад – 2,56 бала). Як висновок, можна зазначити, що на нормованій 100% децильній шкалі Україна перебуває на сьомому децимі за бальною оцінкою ІКПТ. Слід також зауважити, що змодельований нами на основі середніх показників субіндексів та підіндексів туристичний профіль України за 2007-2011 рр. наочно демонструє нерівномірність розвитку всіх показників із відсутністю можливості конкурувати на сьогодні з розвиненими туристичними країнами (табл. 4).

Таким чином, аналітичне опрацювання звітів ВЕФ щодо аналізу ІКПТ у світі дає можливість окреслити пріоритети стратегічного розвитку туризму в Україні на основі незалежної рейтингової оцінки та порівняльного аналізу досягнутих результатів. На основі цих даних, загальної динаміки за окремими позиціями уряд країни повинен вживати заходи для покращення конкурентоспроможності у сфері туризму. Основними завданнями є: реальне визнання туризму одним з основних пріоритетів держави, створення сильного органу влади з управління розвитком туризму, впровадження апробованих у світі економічних механізмів успішного ведення туристичного бізнесу та заохочення інвесторів. Отже, дослідження розвитку туризму в Україні дозволяє виділити конкурентні переваги, які повинні бути взяті за основу формування конкурентоспроможності нашої країни в даній галузі на міжнародній арені. Серед них до основних, на нашу думку, слід віднести: унікальний клімат; значний історико-культурний потенціал; регіональну розгалуженість туристичних центрів, що створює різноманітні умови відпочинку; розвинену інфраструктуру; наявність відповідної нормативно-правової бази в галузі туризму; привабливість туристичної індустрії нашої країни для іноземного інвестування; популяризацію вітчизняного туристичного продукту.

Список використаних джерел:

1. Безугла В. О. Аналіз конкурентоспроможності регіонів України / В. О. Безугла // Регіональна економіка. – 2004. – №4(34). – С. 64-68
2. Бойко М. Г. Туристична привабливість України: закономірності формування та орієнтири розвитку / М. Г. Бойко // Інвестиції: практика та досвід. – 2009. – №16. – С. 34-39.
3. Гавран В. Я. Управління інвестиційною діяльністю в рекреаційно-туристичній сфері : Дис. канд. екон. наук: 08.02.03 / В. Я. Гавран. – Львів, 2002. – 203 с.
4. Гранберг А. Г. Основы региональной экономики : учебник / А. Г. Гранберг. – М. : ГУ ВШЭ, 2006. – 495 с.

5. Гринькевич О. С. Удосконалення оцінки конкурентоспроможності туристичного продукту регіону / О. С. Гринькевич, М. М. Біль // Регіональна економіка. – 2009. – №4. – С. 40-46.
6. Черчик Л. М. Оцінка рівня привабливості розвитку рекреаційного природокористування для регіонів України / Л. М. Черчик. – Луцький Видавничий центр ЛДТУ, 2006. – 120 с.
7. The Travel & Tourism Competitiveness Report 2007. Furthering the Process of Economic Development. – Режим доступу : http://www3.weforum.org/docs/WEF_TravelTourismCompetitiveness_Report_2007.pdf.
8. The Travel & Tourism Competitiveness Report 2008. Balancing Economic Development and Environmental Sustainability. – Режим доступу : http://www3.weforum.org/docs/WEF_TravelTourismCompetitiveness_.
9. Дані з ПДФ-файлу : Report_2008.pdf
10. The Travel & Tourism Competitiveness Report 2009. Managing in a Time of Turbulence. – World Economic Forum. – Режим доступу: <http://www.weforum.org/reports/travel-tourism-competitiveness-report-2009>.
11. The Travel & Tourism Competitiveness Report 2011. Beyond the Downturn. – World Economic Forum. – Режим доступу: <http://www.weforum.org/reports/travel-tourism-competitiveness-report-2011>.
12. Фонд «Ефективне Управління» . – Режим доступу: <http://www.feg.org.ua/ua/cms/projects/debaty/tourism>.

Колосинская М. И. Исследование конкурентоспособности туристического рынка Украины.

Обоснована целесообразность исследования конкурентных преимуществ туристического рынка на основе отчетов Всемирного экономического форума (ВЭФ), относительно определения индекса конкурентоспособности страны в сфере путешествий и туризма (ИКПТ). Рассмотрено и проанализировано ИКПТ, а также его составляющие. Смоделирован туристический профиль Украины за 2007-2011 гг. на основе средних балльных показателей субиндексов и индексов конкурентоспособности Украины за исследуемый период. Поданы и очерчены основные конкурентные преимущества и недостатки туристической конкурентоспособности Украины в 2011 г.

Ключевые слова: индекс конкурентоспособности в сфере путешествий и туризма, туристический профиль, конкурентные преимущества, туристический рынок, туризм.

Kolosinska M. I. Research of Tourist Market Competitiveness in Ukraine.

The expedience of research of tourist market competitive advantages on the basis of the World Economic Forum reports (WEF) in relation to determination of travel and tourism competitiveness index (TTCI) is explained. TTCI and also its constituents are considered and analyzed. The tourist profile of Ukraine in 2007-2011 years is modeled on the basis of average grade sub-indices and competitiveness indices of Ukraine for the examined period. Basic competitive advantages and disadvantages of tourist competitiveness of Ukraine in 2011 are outlined. Key words: index of competitiveness in travel and tourism, tourist profile, competitive advantages, tourism market, tourism.

Надійшло 11.04.2012 р.